

Lärohandledning

Samir hittar hem

av Lena Wall

En bok om vänskap och solidaritet, flyktingar och rotlöshet. Den handlar om mod och samhällsengagemang, och att inte titta åt andra hållet om någon behöver hjälp.

Målgrupp: 9-12 år

Innehåll

Introduktion	2
Bokens koppling till läroplanen LGR11	3
Översiktligt sammandrag	4
Pedagogiska tips	8
Korsords Quiz	12
Viktiga länkar	13

Introduktion

Lärohandledningen består av en kort sammandrag av boken, kapitel för kapitel, som ett stöd till läraren och med plats för egna anteckningar.

Efter genomgång av boken finns mall för bokanalys, förslag på frågor för diskussion, pedagogiska tips och uppgifter för elevernas enskilda skriftliga arbete. Sist finns ett korsord för både nöjes skull och för att se om eleverna har uppfattat alla detaljer.

Syftet med lärohandledningen är att med bokens innehåll fundera över- och diskutera begrepp som flyktingar och invandring, vänskap och ärlighet, samhällsengagemang med mera.

Boken möjliggör också för eleverna att identifiera sig med huvudpersonen eller någon av karaktärerna samt ger dem en ökad förståelse om hur det kan kännas att vara så desperat att man vill rymma från sin familj. Av vilken anledning det nu må vara.

Bokens koppling till läroplanen LGR11

Skolans uppdrag: ”Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.”

I ämnet **svenska** ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- Formulera sig och kommunicera i tal och skrift
- Läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- Urskilja språkliga strukturer och följa språkliga normer
- Söka information från olika källor och värdera dessa

I ämnet **samhällskunskap** ska eleverna enligt kursplanen ”utveckla förståelse för sina egna och andra människors levnadsvillkor, betydelsen av jämställdhet, hur olika intressen och åsikter uppstår och kommer till uttryck ...”

Eleven ska få möjlighet att reflektera över dessa punkter:

- Hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar
- Skillnader mellan människors ekonomiska resurser, makt och inflytande beroende på kön, etnicitet och socioekonomisk bakgrund.
- Sambanden mellan socioekonomisk bakgrund, utbildning, boende och välfärd.
- Begreppen jämlikhet och jämställdhet.

I ämnet **religion** ska eleven få möjlighet att reflektera över dessa punkter:

- Livsfrågor och sin egen och andras identitet
- Moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller.
- Identitet och livsfrågor - Hur olika livsfrågor, till exempel vad som är viktigt i livet och vad det innebär att vara en bra kamrat, skildras i populärkulturen.
- Etik - Några etiska begrepp, till exempel rätt och orätt, jämlikhet och solidaritet.
- Vardagliga moraliska frågor som rör flickors och pojkars identiteter och roller, jämställdhet, sexualitet, sexuell läggning samt utanförskap och kränkning.
- Frågor om vad ett bra liv kan vara och vad det kan innebära att göra gott.

Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. ... Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

”Det etiska perspektivet är av betydelse för många av de frågor som tas upp i skolan. Perspektivet ska prägla skolans verksamhet för att ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden.”

Översiktligt sammandrag

av **Samir hittar hem**

Kapitel 1

Familjen Bengtsson sitter fridfullt och äter lördagsfrukost.

Melker, äldsta barnet i familjen stör lugnet.

Godispåsen som han gömt i uterummet är borta! Han anklagar sin syster Alma för att ha tagit den.

Kapitel 2

Alma blir nyfiken och kollar i uterummet. Hon är fortfarande lite arg på sin bror eftersom hon blev anklagad för att ha tagit påsen. Hon upptäcker ett tappat kolapapper och sparar det.

I stallet träffar hon på Vera, bästisen sen förskolan.

Tjejerna hjälper varandra att rykta och sadla hästarna i tur och ordning.

Kapitel 3

Vanlig skoldag igen. Alma längtar till stallet nästa lördag. Vera är duktig i skolan, precis som hennes pappa Leif vill. Alma tycker inte om Veras pappa. Han bara pratar om politik, samhället och invandrare hela tiden.

När Alma skulle putsa sina ridstövlar inför lördagens ridning får hon en överraskning. De är redan putsade! Alma tror att det är hennes mamma och ger henne en kram.

I stallet hörde Alma att någon hittat en kudde och en sovsäck gömt i höet i ladan. Hon blir förvånad men tänker inte mer på det.

På vägen hem från stallet hittar hon ett kolapapper till. Hon jämför med det andra som hon sparat. De är likadana, Melkers favoritkola!

Kapitel 4

I tidningen står det om en utvisningshotad familj som bott i byn i snart tre år. Deras 13-årige son är försvunnen! Kan det varit han som tog Melkers godispåse? Men varför? För att han är hungrig förstås. Alma bestämmer sig för att lägga ut en matlåda med smörgåsar i uterummet. Hon lägger med en lapp också där det står *Varsågod. Hälsningar Alma.*

Nästa morgon är matlådan borta!

Kapitel 5

Den försvunne pojken heter Samir, eller Sam som han själv vill kalla sig. Han håller på att bygga en koja i en gammal husgrund. Kanske en stor familj bodde där innan, som brukat jorden men varit så fattiga att de var tvungna att emigrera till Amerikat och därför lämnat den lilla stugan som sakta vittrat bort.

Sam reflekterar att det liknar lite det som hans egen familj har gjort; börjat på nytt i ett annat land.

När han ligger nedbäddad i sin nybyggda koja tänker han på den snälla Alma som lagt ut smörgåsar till honom.

Kapitel 6

Alma fortsätter att lägga ut matlådor med smörgåsar och skrivna lappar, och hon hoppas att han ska svara på hennes frågor.

I skolan berättar Vera en jättestor nyhet, hon ska få en valp, och den ska heta Fjompan!

Efter några dagar hänger Alma med Vera och hennes pappa för att hämta hem valpen. Under

bilresan pratar Leif om kommunpolitik och invandrare, men både Vera och Alma har slutat lyssna.

Leif slutar "predika" till slut. Men det han sa väckte en fråga hos Alma. Varför ska en familj inte kunna flytta på sig för att få det bättre här i livet?

Kapitel 7

Sam har till sin förvåning sovit gott den första natten i kojans. Han tänker på sin familj och blir ledsen. Han saknar mamma, pappa och småsyskonen, men tänker att han gör detta för deras skull. Han har några minnesbilder från Afghanistan, det lilla vita huset och det fina mandelträdet. Men han minns också de hotfulla männen som kom och ville ha pengar av dem. Sam minns också lite från den långa resan, först till grannlandet Iran, sen vidare genom Europa.

Kapitel 8

Vera och hennes pappa är i affären och handlar hundsaker till valpen. De har något kul att göra tillsammans, reflekterar pappa Leif. Kanske de kan träna valpen till att spåra i skogen. Beagle-hundar har ju väldigt bra luktsinne.

Kapitel 9

Alma har fått ett svar från pojken i skogen! Hon känner igen namnet. Hon kollar i skolkatalogen och hittar honom där. Nu vet Alma att det är samma kille som i tidningsartikeln! Pappa hojtar nere i hallen och hon får bråttom till skolan. När Alma träffar Vera i skolan, blir Alma plötsligt alldeles blek och tyst. Vad är det med henne? Är hon sjuk? undrar Vera. Nej, inte sjuk. Alma ser mer ut som om hon har en stor hemlighet, tänker Vera förbryllad. Alma springer hem från skolan, för hon kom på att alla hemliga lappar ligger framme!

Kapitel 10

Sam tänker på hur länge han bott i skogen, och hur mycket bättre det känns att kunna göra upp en skön brasa att värma sig vid. Han undrar hur Alma ser ut, och bestämmer sig för att "spionera" lite vid hennes hus när han hämtar nästa matlåda. Han ser henne i fönstret, men samtidigt var det någon som såg honom! Sam blir skrämmd och skyndar sig iväg igen.

Kapitel 11

Mamma blir misstänksam, hon tycker att brödet och osten tar slut väldigt fort nuförtiden. Efter frukost går Alma hem till Vera. Hon vill förklara och berätta för henne varför hon uppfört sig så konstigt på sistone. Men hon tvekar, ska hon verkligen avslöja Sam? Men hennes vänskap med Vera vinner. Hon berättar alltihop för Vera som häpet lyssnar. De pratar länge om de kan göra något för Sam och hans familj. En namninsamling på Facebook kanske?

Kapitel 12

Familjen Hassan sitter runt köksbordet och pratar om Sam. De är oroliga och ledsna. En journalist och fotograf är också med och vill skriva mer om Sam i tidningen. Men de förstår inte varandra, vilket är jättesynd eftersom journalisten har bra nyheter med sig till familjen. Journalisten vill hälsa på igen, och då ta med sig en kollega som kan prata dari.

Kapitel 13

Sam blir skrämmd av ett rådjur och trampar ner i ett djupt hål. Det gick att halta tillbaka, men väl i kojans igen svullnar benet upp. Nu ligger han i sin koja med värkande fotled och kan knappt röra sig! Är foten bruten? Sam börjar känna sig väldigt ensam. Tänk om han måste ligga kvar här ett tag och maten och vattnet tar slut. Tänk om ingen hittar honom!

Kapitel 14

Alma blir snopen när Sam inte hämtat sina matlådor. Tänk om det har hänt honom något!
Alma bestämmer sig för att själv ge sig ut och leta efter honom.

Kapitel 15

Alma är inte hemma än. Var är hon? Mamma blir orolig när Alma inte svarar i sin mobil. Melker avslöjar att han vetat om Almas hemlighet ett tag. Han berättar om kvällen då han fick syn på en mörk gestalt som hukade sig under hans fönster. Det var Sam han hade sett.
Mamma rusar upp till Almas rum, och pappa ringer polisen. På Almas rum hittar mamma en lapp där det stod: *Var inte oroliga, jag ska bara hitta min vän Sam. Hälsningar Alma.*

Kapitel 16

Sam kan inte göra så mycket där han ligger, förutom att försöka sova. Men nu kravlar han sig ut för att kissa. Efteråt försöker han vicka lite på foten men han skriker till av smärta.
Nu förstår han att foten verkligen är bruten och att han behöver hjälp. Förkrossad inser han att hans protestaktion är slut. Han sätter upp sin färgglada tröja på en pinne som en signal. Han vill bli hittad.

Kapitel 17

Alma sitter på en stubbe i skogen och tar en liten paus. Hon är på väg till husgrunden som Sam beskrivit. När hon fortsätter sin vandring råkar hon tappa någonting viktigt ur jackfickan. I en korsning väljer hon fel väg, men stannar när hon hör ett skrik från andra hållet. Var det en människa som skrek? Tvekan vänder hon och går in på den andra stigen. Mot det otäcka skriket.

Kapitel 18

Polisen ringer familjen Hassan och berättar att en 11-årig flicka haft kontakt med deras son i en dryg vecka. De blir jättegglada och lättade, men förstår sedan att flickan också är försvunnen. Journalisten Gunilla hälsar på och kan med hjälp av tolk berätta att deras del av Afghanistan är så pass oroligt pga krig att det inte går att skicka familjen dit. De får stanna i Sverige, ett tag till iallafall.

Kapitel 19

Nu hittar Alma äntligen husgrunden. Hon ser en färgglad trasa på en lång pinne sticka upp ur kojan. Hon tittar in och får se en förvånad Sam. Han brister ut i gråt av pur lättnad av att bli hittad.

Kapitel 20

Almas mamma, pappa och bror Melker knackar på hos Almas bästis Vera. De ville veta om hon vet mer om Almas hemlighet. Vera vet inte så mycket mer, men hon får en bra idé. Varför inte använda Fjompan, den bästa spårhunden i världen, för att hitta både Alma och Sam?

Kapitel 21

Alma fryser och försöker göra upp eld så att hon och Sam kan värma sig. Hon inser att hon måste ta hand om Sam, och sova över i kojan. Hon tänker dystert på sin mobil som hon tappade på ditvägen. Hur ska hon nu rädda Sam?

Kapitel 22

Nästa dag står Almas familj i skogsbrynet, redo att börja söka. Veras pappa Leif hänger också med, lite motvilligt. Vera bad honom eftersom hon själv är jätteförkyld. Fjompan är överlycklig. Hon känner doften av Almas skor, den här gången väldigt tydligt vid en stubbe, och ger ett högt skall. Almas mamma provar att ringa igen, och förvånat hör de Almas mobil ringa nånstans i närheten. Den ligger tappad i gräset.

Kapitel 23

Morgonen efter planerar Alma att gå tillbaka för att leta upp mobilen, men hinner knappt äta upp morgonmackan förrän hon hör Fjompan skälla i fjärran.

Snart kommer hela hennes familj, och Leif, uppför backen, ledda av den lilla duktiga hundvalpen. Leif blir förskräckt över det han ser. Han känner medkänsla och förstår pojken och hans familjs situation lite mer.

Pappa ringer efter ambulans och efter ett tag kommer det en fyrhjuling som ska ta med Sam till ambulansen.

Kapitel 24

Slöjdläraren frågar nyfiket vad de ville göra istället för sina vanliga projekt.

– Vi vill göra plakat till demonstrationståget imorgon! säger barnen i mun på varandra.

När barnen tar hem sina plakat blir även föräldrarna inspirerade. Budskapet sprids, och fler och fler vill vara med för att protestera mot familjen Hassans utvisningsbeslut.

Journalisten Gunilla är också där för att skriva om demonstrationen, men också för att skriva om Alma som själv hjältemodigt gått ut i skogen för att hitta Sam.

Kapitel 25

En vecka senare kommer Sam tillbaka till skolan med gipsad fot. Han tas emot som en hjälte av sina klasskompisar. Han tänker tillbaka på de dramatiska dagarna, och tänker att om Alma inte hade hittat honom, då hade han förmodligen varit död nu.

Han vill hälsa på Alma och samtidigt ta med sig en inbjudan till en fest. Hans föräldrar vill ju fira att han är tillbaka hos dem. Även Vera och Fjompan får en inbjudan såklart.

Kapitel 26 Sista kapitlet

På festen hos familjen Hassan är det fullt hus. Sam och Alma sitter och pratar nästan hela kvällen. Vera och Melker pratar också länge ända tills Fjompan behöver gå ut och kissa. Utanför huset hittar de Veras pappa. Han har också fått en inbjudan men saknar portkoden.

Vera släpper in honom till festen, men börjar nästan ångra sig. Vad skulle hända nu? Kanske han börjar prata negativt om invandrare igen? Men allt går bra och han och Veras mamma börjar prata och bli sams igen. Kvällen blir mycket lyckad.

Alma ler och tänker att hon ska messa Sam nästa dag.

Plats för läraranteckningar:

Pedagogiska tips

1. Boken kan användas som högläsningbok eller som klassuppsättning för tyst läsning.
2. Förslag på arbetsgång:

EPA

Ensam – Låt eleverna få en stunds tyst betänketid där de tänker igenom vad de själva tycker.

Par – Låt eleverna samtala två och två kring frågorna.

Alla – Lyft diskussionen i helklass och prata om den.

3. Mall för bokanalys

Handling

- Vad handlar boken om?
- Sammanfatta handlingen!

Personer

- Hur presenteras karaktärerna i boken? Genom sina handlingar, beskrivningar eller det de säger/inte säger?
- Får du reda på något om personernas egenskaper? Vilka är de i så fall?
- Hur ser personerna i boken ut, tror du?
- Vilket mål har huvudpersonen? När hen sitt mål? Vilka hinder och motgångar möter hen?
- Finns det flera huvudpersoner? Parallellhandlingar?

Miljö och tid

- Var och när utspelas boken?
- Vilken tid skildras? Vad i texten är det som får dig att tro att det handlar om just den tiden? Är det en kort eller lång period?
- Är handlingen kronologiskt eller hoppar författaren i tid och rum?

Språk

- Vilken typ av ord använder författaren? Är det lätta ord som du använder i vardagen, eller svåra och komplicerade ord?

Dina synpunkter

- Vad tyckte du om boken? Vad gillade du bäst? Skulle du rekommendera den?
- Handlade boken om det du trodde?
- Vad tyckte du om slutet?
- Vad får du ut av texten? Påverkar eller berör den dig?
- Tror du författaren vill lära dig något?

4. Att prata om med eleverna

Hemligheter

Ibland får man reda på något som någon vill ska vara hemligt. I boken till exempel känner Alma att hon inte får avslöja Sams hemlighet. Men finns det inte tillfällen när man måste berätta? Jo!

Då får man fråga sig själv: "Är det här en sak som kan vara dålig eller farlig för någon?", Om det är så, då ska man berätta den för en vuxen som man litar på. Om man är osäker på om det kan vara dåligt eller farligt för någon, så kan man ändå berätta för en vuxen som man litar på och då kan den vuxna hjälpa en att avgöra. Det är vanligt att barn berättar sin hemlighet för en kompis. Ändå är det viktigt att också berätta för en vuxen så att man kan få hjälp.

Att prata illa om någon

Får man tala illa om någon, eller om en grupp? Nej så klart inte. Det vet väl alla, men ändå är det ganska vanligt. På sociala medier t ex är det vanligt att en nyhet delas trots att den inte är helt sann. Den kan ha ändrats, eller halverats, eller ha fel bild. Då gäller det att använda sig av källkritiska metoder och tänka efter innan man delar vidare.

I boken pratar Veras pappa Leif om invandrare som om det gällde varenda invandrare som kommer till Sverige. Då blir det ju fel. Allt kan inte gälla för alla, eftersom alla har olika bakgrunder och olika skäl för att komma till, och stanna, i Sverige.

Men varför ändrar sig Leif sen? Jo han börjar förstå hur Sam har det, och vad han tänker.

- Vad kallas det att förstå någon annans situation och känslor?
- Vad är källkritik?

Att stjäla

Får man stjäla från någon? Det bästa svaret är naturligtvis nej. Men om det finns omständigheter som gör att man måste? Sam stjal en godispåse från Melker i början av boken. Men varför gjorde han det? Jo, han var väldigt hungrig och då kanske han inte tänkte på konsekvenserna efteråt. I slutet av boken köper Sam en ny godispåse till Melker.

- Kan man då säga att Sam *lånade* godiset av Melker?
- Vad betyder ordet etik?

“Amerikat”

I boken hittar Samir en gammal husgrund som han gör till en koja. Han tänker på de som bott där när stugan fanns kvar. Kanske ett gammalt par med vuxna barn som sedan flyttat till “Amerikat”.

- Vad är “Amerikat” för något?
- Hur många svenskar flyttade dit från Sverige under 1800-talet för att få det bättre?
- Känner du till någon gammal husgrund i skogen?

Att bo i skogen

Samir använder en stor presenning som tak på kojans, bygger en eldstad för att hålla värmen och lägger granris och torra löv som en bädd att sova på.

- Hur har han lärt sig det?
- Hur lär du dig saker?
- Kan du bygga en koja att sova i?
- Hur gör man om man blir skadad ensam i skogen?

Utvandring - Invandring

Av många olika skäl har folk flyttat på sig från ett land till ett annat. Det kan vara krig och konflikter, men också fattigdom, orättvisor och en önskan att få det bättre här i livet.

I boken är det Samirs familj som har flytt från Afghanistan, rest genom många länder för att sedan bosätta sig i Sverige.

- Känner du någon som gjort en liknande resa?
- Hur ser Afghanistans flagga ut? Leta upp den.
- Titta på en karta. Vilka länder gränsar till Afghanistan?

Familjen tvingades fly på grund av att någon hotade dem med vapen och ville ha pengar. Samirs mamma ville gå till polisen, men pappa Reza litar inte på polisen. Han tror att de är kriminella de också.

- Vad betyder korrupktion?
- Hur länge har det varit krig i Afghanistan?
- Vad menar Samir när han hoppas att den långa resan är slut nu?

Ordlista

Migration: Att flytta mellan olika länder.

Asyl: en skyddad plats för jagad person.

Emigration: Att utvandra, flytta från ett land.

Immigration: Att invandra, flytta in i ett land.

Integration: Att mötas, anpassa och påverkas av varandra för att fungera och leva tillsammans.

5. Låt eleverna skriva brev till någon av karaktärerna i boken. Ämnen i brevet kan tex vara tankar kring den personens agerande i boken, råd om hur karaktären kan hantera olika situationer eller om eleven har egna upplevelser som hen vill dela med sig av.
6. Fler ord och begrepp att ta upp med eleverna
  - Vad är latin för något?
  - Vad är proviant?
  - Är ADHD en sjukdom?
  - Hur lång tid klarar sig en människa utan mat eller vatten?
  - Varför är det bra att ha med sig mobilen när man är ute i skog och mark?
  - Vad är Migrationsverket och UD för något?
  - Vad är yttrandefrihet?

- Får vem som helst demonstrera?
- Finns det länder där man inte får demonstrera?
- Vad menas med demokrati?
- Vad är diktatur?

7. Att jobba vidare med

Filmtips:

Flyga drake (The Kite Runner): Amir och Hassan är två oskiljbara vänner som växer upp i ett fredligt Afghanistan. När Sovjetunionen invaderar landet flyr Amir ...

Se upp för dårarna är en svensk långfilm från 2007. Filmens titel kommer från en av huvudrollsinnehavarna som arbetar som tunnelbaneförare i Stockholm, säger "Se upp för dårarna, dårarna stängs" vid varje station när dörrarna ska stängas.

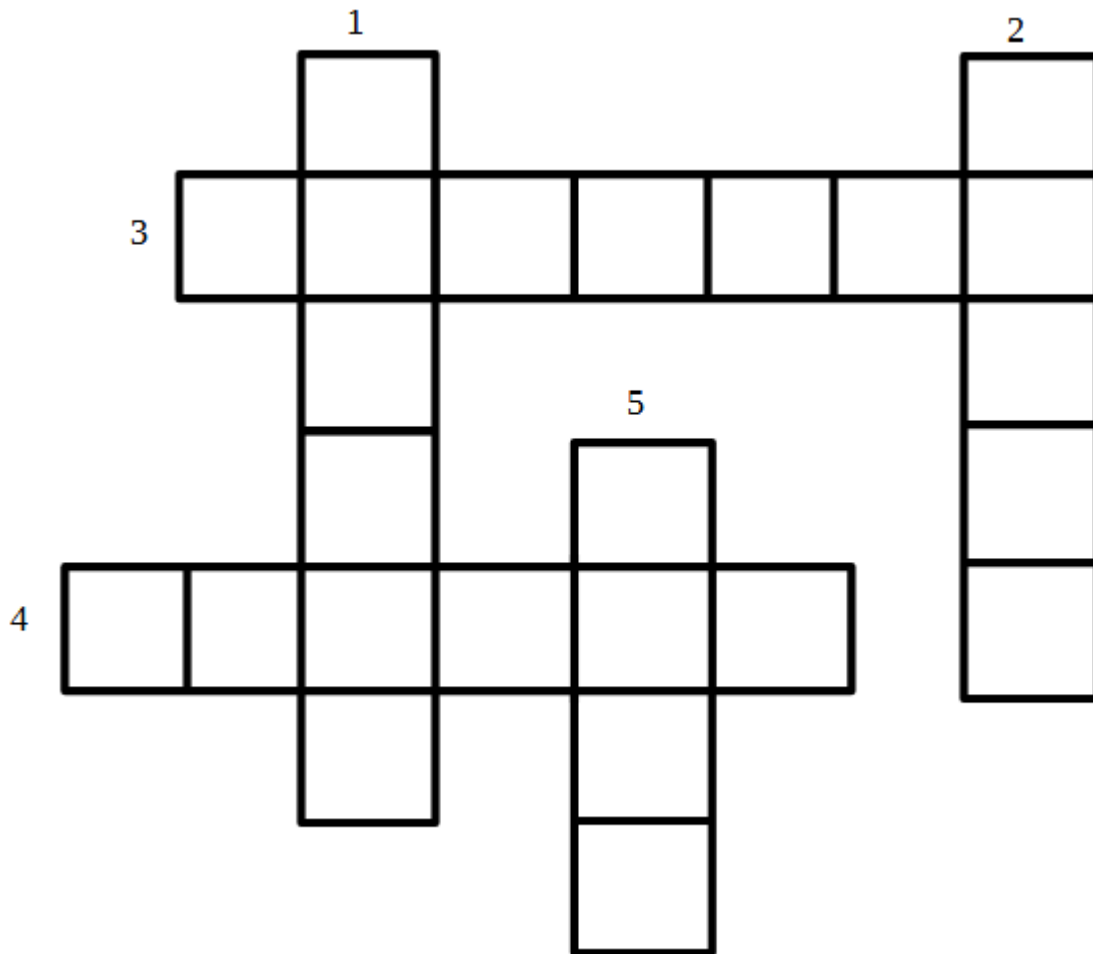
Zozo är en svensk film från 2005 av Josef Fares. Zozo är en libanesisk pojke som växer upp i krigets Beirut, Libanon. Han lever ett ganska normalt liv med skola och kompisar. En dag drabbar kriget honom personligen och Zozos enda utväg är att försöka ta sig till Sverige – ett land som för honom är helt okänt.

Boktips:

Drewsen, Annelie - Spring Amina, spring!

Wahldén, Christina - Ny här

Korsords Quiz

1. Ur bokens titel
2. Rymlingen
3. Fjompans egentliga namn
4. Hundras
5. Vera och ....

Viktiga länkar

Sveriges Kommuner och Regioner

<https://skr.se/integration/socialomsorg/asylochflyktingmottagande/integration.998.html>

Globalis

<https://www.globalis.se/Konflikter/afghanistan>

Friluftsförbundet

<https://www.friluftsförbundet.se/aktuellt/vad-ska-du-gora-om-du-ar-vilse/>

Skogen i skolan

https://www.skogeniskolan.se/sites/skogeniskolan.se/files/files/pages/26_om_du_gar_vilse_i_skogen_1.pdf

Civilförsvaret

<https://www.civil.se/kurser/hitta-vilse/>

Wikipedia

<https://sv.wikipedia.org/wiki/ADHD>

1177 Vårdguiden

<https://www.1177.se/Blekinge/sjukdomar--besvar/hjarna-och-nerver/larande-forstaelse-och-minne/adhd/#section-12469>

Rätta svar till korsords quizet:

1. (Hittar)
2. (Samir)
3. (Filippa)
4. (Beagle)
5. (Alma)